

# Sakrament małżeństwa

YouCat 260-271; KKK 1601-1666

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy, że na chrzcie, bierzmowaniu i Eucharystii, jako na sakramentach wtajemniczenia chrześcijańskiego, opiera się wspólne powołanie wszystkich uczniów Chrystusa, to znaczy powołanie do świętości i do misji głoszenia Ewangelii w świecie. W tych sakramentach **otrzymujemy łaskę konieczną do życia według zasad naszej wiary** podczas ziemskiej pielgrzymki do domu Ojca. Dwa inne sakramenty, mianowicie: święcenia (kapłaństwo) i małżeństwo **mają na celu zbawienie innych ludzi**. Jeżeli w kapłaństwie lub małżeństwie służymy innym, zasługujemy również na własne zbawienie. Posłannictwo kapłanów i małżonków służy umacnianiu Ludu Bożego w jego pielgrzymowaniu do niebieskiej ojczyzny. Sakrament małżeństwa umacnia i niejako konsekruje małżonków chrześcijańskich do pełnienia ich obowiązków oraz podkreśla godność tychże osób (por. KKK 1533-1535).

## Znaczenie i godność sakramentu małżeństwa

Według Biblii podstawą chrześcijańskiego rozumienia małżeństwa jest fakt stworzenia człowieka przez Boga i powołania go do miłości. **Człowiek został stworzony na obraz Boga (Rdz 1,27), który jest miłością (1 J 4,8.16) i dlatego nie może żyć bez miłości**. Małżeństwo i rodzina wyszły z rąk Bożych, są Bożym pomysłem i dlatego liturgia podkreśla, że nie zniszczył ich ani grzech pierworodny, ani kara potopu, ani inne kataklizmy.

W miłości mężczyzny i kobiety widziano podobieństwo do miłości Boga względem nas ludzi. Małżeństwo i rodzina już w Starym Testamencie wiązało się z historią zbawienia. **Związek małżeński mężczyzny i kobiety stał się obrazem przymierza Boga ze swoim ludem**. Przymierze zawarte w Starym Testamencie zostało w pełni urzeczywistnione w Jezusie Chrystusie, który stał się prawdziwym Oblubieńcem Kościoła, nowego ludu Bożego (Mk 2,19).

Pan Jezus w swoim nauczaniu podkreśla wartość małżeństwa i rodziny, sam przychodząc na świat w rodzinie. Swoją pierwszą cud, na podstawie którego uczniowie uwierzyli, uczynił Jezus na weselu w Kanie, uświęcając w ten sposób związek małżeński (J 2,1-11). Wniósł wówczas przez swoją obecność i cud przemiany wody w wino błogosławieństwo i radość. Małżeństwo chrześcijan z woli Chrystusa staje się sakramentem, czyli świętym znakiem prawdziwego powołania małżonków do świętości, do zbawienia. Św. Paweł przyrówna miłość małżonków do tej miłości, jaką Chrystus nas umiłował, oddając za nas swoje życie na krzyżu. Mężowie winni więc miłować swoje żony tak, jak i Chrystus umiłował swój Kościół. Mąż, ojciec w rodzinie w swojej postawie ofiarnej miłości winien być podobny do Chrystusa. Wówczas łatwiej można zrozumieć i przyjąć do realizacji słowa św. Pawła: „Żony niechaj będą poddane swoim mężom, jak Panu...” (Ef 5,21-25; Kol 3,18-19).

Kościół uczy, że małżeństwo powstaje przez zawarcie umowy małżeńskiej, to znaczy przez nieodwołalną zgodę obojga małżonków, poprzez którą oddają się oni sobie i wzajemnie przyjmują. Całkowita wierność małżonków, a także nierozdzielna jedność ich węzła małżeńskiego są potrzebne do zaistnienia szczególnej wspólnoty mężczyzny i kobiety, a także dla dobra dzieci.

Małżeństwo i miłość małżeńska ze swojej istoty nastawione są na zrodzenie i wychowanie potomstwa, znajdując w tym swoje uwieńczenie. Jakże często przekonujemy się, że dzieci są najcenniejszym darem małżeństwa i mogą przynieść wiele dobra samym rodzicom. Przez chrzest (sakrament wiary), mężczyzna i kobieta na zawsze zostają włączeni w przymierze Chrystusa z Kościołem, stąd też ich małżeńska wspólnota zostaje „wchłonięta” przez miłość Chrystusa i obdarzona mocą Jego ofiary. Dlatego też ważne małżeństwo chrześcijan jest zawsze sakramentem. Dzięki Duchowi Świętemu małżonkowie chrześcijańscy, równi sobie godnością, na wzór Chrystusa, który umiłował Kościół i wydał za niego samego siebie, podtrzymują i umacniają swoje małżeństwo przez wzajemne oddanie i niepodzielną miłość, wypływającą z Boskiego źródła miłości. Dlatego też będą im obce: wszelkie cudzołóstwo i rozwody. Małżonkowie, zawierający swoje małżeństwo w Chrystusie, mogą zawsze siebie umacniać poprzez słowo Boże, Eucharystię, sakrament pokuty i modlitwę, wypraszając odnowienie łaski ich sakramentu potrzebnej do wypełniania przyjętych na siebie zobowiązań.

## Definicja małżeństwa

**Małżeństwo jest przymierzem pomiędzy mężczyzną a kobietą, którzy w ten sposób tworzą ze sobą wspólnotę całego życia, skierowaną na dobro małżonków oraz na zrodzenie i wychowanie potomstwa.**

## Podstawy biblijne.

W Biblii aż czterokrotnie mowa jest o tym, że mężczyzna opuści swojego ojca i matkę, i złączy się ze swoją żoną tak, iż staną się jednym ciałem:

- W Starym Testamencie: **Rdz 2,24**
- W ewangeliach: **Mt 19,5; Mk 10,7**
- W liście św. Pawła: **Ef 5,31**
- Poza tym Jezus przyszedł na świat w małżeństwie.
- Swojego pierwszego cudu dokonał na weselu w Kanie.

## Cechy małżeństwa

- jedność (monogamia);
- nierozzerwalność (wierność);
- otwartość na potomstwo.

## Kto może zawrzeć sakrament małżeństwa?

- Mężczyzna i kobieta ochrzczeni,
- którzy ukończyli 18 rok życia (w Polsce),
- działają świadomie i dobrowolnie
- i są wolni od przeszkód.

## W jaki sposób zawierany jest sakrament małżeństwa?

Dobrowolna **zgoda**, którą wyrażają wobec siebie mężczyzna i kobieta. Czyli to oni sobie udzielają tego sakramentu. Ksiądz jest jedynie urzędowym świadkiem, który w imieniu Kościoła błogosławi ich związek.

## Co daje sakrament małżeństwa?

- Stwarza między małżonkami **węzeł małżeński**, tzn. ich związek zostaje przypieczętowany przez Boga i przed Nim już na zawsze są mężem i żoną.
- Specjalną **łaskę sakramentu małżeństwa**, która udoskonala miłość małżonków i umacnia ich jedność.

## Gdzie i kiedy zawiera się sakrament małżeństwa?

Odnowione obrzędy liturgii sakramentu małżeństwa (1966) podają, że małżeństwo należy zawierać w **parafii narzeczonego lub narzeczonej**, a za pozwoleniem ordynariusza miejsca lub własnego proboszcza również w innym miejscu. Stąd więc małżeństwo strony katolickiej ze stroną katolicką winno być celebrowane w świątyni parafialnej jednej ze stron. Nupturienci mogliby poprosić proboszcza o zawarcie małżeństwa, z ważnej racji, w innym kościele lub kaplicy na terenie tej samej parafii. Gdyby jednak prosili o to w kościele lub kaplicy leżącej na terenie innej parafii, proboszcz godząc się na ich prośbę musiałby wystawić licencję na ślub dla proboszcza innej parafii.

Obecnie katolicki ślub kościelny może odbyć się **każdego dnia, z wyjątkiem jednak Wielkiego Piątku i Wielkiej Soboty**. Jeżeli jednak miałyby on miejsce w okresie Adwentu lub Wielkiego Postu albo w dni o charakterze pokutnym (np. piątek)

proboszcz lub inny duszpasterz powinien pouczyć wiernych, aby mieli na uwadze szczególny charakter tego dnia lub okresu roku liturgicznego. Według wskazań Episkopatu Polski **tylko w wyjątkowych wypadkach można błogosławić katolicki związek małżeński w Adwencie lub w Wielkim Poście**. Zgodnie z powyższymi wskazaniem duszpasterze powinni zachęcać wiernych do zawierania małżeństwa w niedziele i święta obowiązujące, w drugi dzień Narodzenia Pańskiego i Wielkanocy lub w inne dni wolne od pracy.

## Zapowiedzi przedślubne

Są one publicznym ogłoszeniem zamiaru zawarcia związku małżeńskiego wobec miejscowej wspólnoty parafialnej. Konferencja Episkopatu Polski, zgodnie z Kodeksem Prawa Kanonicznego, postanowiła w roku 1986, że każde zamierzone małżeństwo musi być podane do publicznej zapowiedzi nawet wówczas, gdy duszpasterz jest moralnie przekonany o stanie wolnym narzeczonych. **Zapowiedzi mają być głoszone w parafiach stałego i tymczasowego miejsca zamieszkania każdej ze stron. Wygłasza się dwie zapowiedzi.** Episkopat pozwala na wygłoszenie zapowiedzi przez ich umieszczenie na tablicy ogłoszeń (szczególnie w dużych, miejskich parafiach). Mają tam być widoczne przez osiem dni, w czasie których przypadają dwa dni świąteczne. W mniejszych parafiach, szczególnie wiejskich, pozostaje aktualna dawna forma, mianowicie ustnego wygłaszania zapowiedzi przez dwa dni świąteczne (niedziela lub uroczystość obowiązująca).

## Liturgia sakramentu małżeństwa

### Celebrans

Wprawdzie liturgię celebryje całe zgromadzenie, czyli Ciało Chrystusa zjednoczone ze swoją Głową, a w Kościele łacińskim uważa się zazwyczaj, że sami małżonkowie jako szafarze łaski Chrystusa udzielają sobie nawzajem sakramentu małżeństwa, to jednak w liturgii Kościoła ważna jest zawsze funkcja przewodniczenia związana z kapłaństwem służebnym, uzdalniającym danego prezbitera do działania „w osobie Chrystusa Głowy”. Chodzi tu nam o tzw. **urzędowego świadka zawieranego małżeństwa**. Odnowione Obrzędy sakramentu małżeństwa (dalej = OSM), wydane w Polsce w roku 1996, oprócz kapłana wymieniają także diakona, który mógłby przewodniczyć sprawowaniu liturgii sakramentu małżeństwa, nie wykluczając także błogosławieństwa małżonków.

Liturgię sakramentu małżeństwa trzeba dokładnie przygotować, w miarę możliwości także z narzeczonymi i służbą liturgiczną. Narzeczeni mogliby według uznania wybrać odpowiednie dla nich teksty liturgiczne, np. czytania, formularz mszalny, modlitwę powszechną, tekst błogosławieństwa itd.

### **Śpiew i muzyka podczas liturgii**

Wykonywane śpiewy powinny być dostosowane do liturgii sakramentu małżeństwa i wyrażać też wiarę Kościoła odnośnie do tajemnicy tegoż związku. Obrzędy polecają zwrócić uwagę na psalm responsoryjny w Liturgii Słowa, który winien być śpiewany, a nie recytowany.

### **Msza święta**

Sobór Watykański II zapowiadając reformę liturgiczną polecił, aby małżeństwo katolickie było zawierane podczas Mszy św. Słuszny powód mógłby zwolnić od odprawiania Mszy św. Podkreślając potrzebę zawierania małżeństwa podczas Mszy św. Akcentuje się prawdę, że wszystkie sakramenty i sakramentalia czerpią swoją moc z paschalnego misterium męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. W Eucharystii dokonuje się pamiątka Nowego Przymierza, poprzez które Chrystus jednoczy nas z Kościołem, za który wydał swoje życie. Dlatego też w Katechizmie Kościoła Katolickiego znajdujemy zachętę, aby małżonkowie podczas Mszy św. przypieczętowali swoją zgodę oddania się jedno drugiemu wraz z ofiarowaniem siebie samych i jednocząc się z ofiarą Chrystusa na ołtarzu uobecnianą.

### **Homilia**

Błogosławiący związek małżeński kapłani, we Mszy lub poza nią, są zobowiązani do wygłoszenia homilii, w której należy na podstawie świętych tekstów (biblijnych i liturgicznych) ukazać nowożeńcom znaczenie i godność chrześcijańskiego małżeństwa, godność miłości małżeńskiej, łaskę tego sakramentu (czyli Bożą pomoc potrzebną do wypełnienia przysięgi małżeńskiej) i obowiązki małżonków, w tym wychowania katolickiego potomstwa. Głoszący homilię powinien też pamiętać o obecnych podczas liturgii małżonkach, którzy wcześniej zawarli małżeństwo, zachęcając ich, aby prosili o odnowienie ich łaski sakramentalnej.

## **Przysięga małżeńska dla mężczyzny**

Ja ... (imię pana młodego) biorę Ciebie... (imię panny młodej) za żonę i ślubuję Ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz że Cię nie opuszczę aż do śmierci. Tak mi dopomóż, Panie Boże Wszechmogący, w Trójcy Jedyny i Wszyscy Święci.

## **Przysięga małżeńska dla kobiety**

Ja ... (imię panny młodej) biorę Ciebie... (imię pana młodego) za męża i ślubuję Ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz że Cię nie opuszczę aż do śmierci. Tak mi dopomóż, Panie Boże Wszechmogący, w Trójcy Jedyny i Wszyscy Święci.

### **Wpis zawartego małżeństwa do ksiąg parafialnych**

Powinność zapisania faktu zawartego małżeństwa do księgi zaślubionych należy do proboszcza parafii, w której odbył się ślub. Zapis winien objąć dane personalne stron, jak i świadka urzędowego oraz zwykłych świadków, poza tym miejsce i datę zawarcia związku małżeńskiego. Odnowione obrzędy (OSM 1996) przewidują, że można byłoby złożyć podpisy w księdze zaślubionych (nowożeńcy, świadkowie, kapłan) w sposób uroczysty, w prezbiterium, po

zakończeniu liturgii sakramentu małżeństwa w obecności zebranych wiernych lub mniej uroczyście w zakrystii lub kancelarii parafialnej. Fakt zawarcia małżeństwa ma być odnotowany również w księgach ochrzczonych każdej ze stron.

Źródło: [opoka.org.pl](http://opoka.org.pl)